

DE GRAFSTEDE VAN DE FAMILIE WOLTERBEEK

Op de Algemene Begraafplaats aan de Fangmanweg in Oosterbeek ligt centraal achterin het graf van de familie Wolterbeek. Afgescheiden van de rest van de begraafplaats door een manshoog hek, bevindt zich binnen een ommuurd gedeelte een plantsoen van 11 bij 11 meter met daarin centraal een massief grafmonument. Het graf zelf meet 3,01 bij 1,66 meter en heeft een hoogte die van de voor- tot aan de achterzijde oploopt van 0,55 naar 0,75 meter. Onder de volle lengte ligt een grafkelder van 2,50 meter breed en 1,50 meter diep. In het graf liggen in totaal 13 leden van de familie Wolterbeek begraven, afkomstig uit zes opeenvolgende generaties.

Het graf is in 1866 aangelegd door Robert Daniël Wolterbeek, na het overlijden van zijn vrouw Henriëtta Maria Anna Meijer. Robert Daniël Wolterbeek was geboren en getogen in Amsterdam, waar hij woonde aan de Keizersgracht nabij de Wolvenstraat. Vele jaren was hij directeur van de Nederlandsche Bank, maar daarnaast ook lid van de gemeenteraad van Amsterdam en van de Provinciale Staten van Noord-Holland. In 1845 kocht hij in Oosterbeek het terrein aan dat ten westen van “Hartenstein” aan de zuidkant van de Utrechtseweg ligt, ter hoogte van de spreng van de Oorsprongsbeek. Op dat terrein was van oudsher de “Koude Herberg” gevestigd. Deze herberg liet hij afbreken en er schuin tegenover herbouwen aan de overkant van de Utrechtseweg, op de locatie waar deze nu nog staat¹). Op het oorspronkelijke terrein bouwde hij zijn eigen villa “Valkenburg”, omringd door een prachtige tuin met bijzondere beplanting.

Hoewel Robert Daniël, gezien zijn drukke bezigheden in Amsterdam, “Valkenburg” als zomerverblijf bedoeld moet hebben, blijkt uit alles dat de familie zich er zeer goed thuis voelde. Later²) zou Robert Daniël hierover schrijven: “*Het is op dat bevallige plekje, in die heerlijke omgeving, dat ik met mijne geliefde Echtgenote en onze kinderen, gedurende vele jaren, door Gods groote goedheid, in Zijne altoos zo vriendelijke natuur, het ruimste en edelste levensgenot mogt smaken*”. Het is dan ook waarschijnlijk dat met name zijn vrouw Henriëtta en hun 6 kinderen een groot deel van het jaar in Oosterbeek verbleven. Toen Henriëtta in 1866 in Oosterbeek overleed, koos Robert Daniël er voor om haar hier, op de

zojuist geopende Algemene Begraafplaats, te begraven en er een familiegraf aan te leggen, waar hij te zijner tijd ook zelf begraven wilde worden.

	<p style="text-align: center;">27-12-1999 28-11-1936 MARC WOLTERBEEK</p> <p style="text-align: center;">HOOP ZALIG DE REINEN VAN HARTE. ZIJ ZULLEN GOD ZIEN</p>	
<p>DE ZIELEN DER REGTVAARDIGEN ZIJN IN DE HAND VAN GOD EN GEEN SMART ZAL HEN AANROEREN GELOOF</p>	<p style="text-align: center;">ALS ZIJ IN HUN GESLACHT GEDIEND HADDEN DEN WILLE GODS ZOO ZIJN ZIJ ONTSLAPEN EN VERZAMELD TOT HUNNE VADEREN</p> <p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">HENRIETTA MARIA ANNA MEIJER, ECHTGENOOTE VAN ROBERT DANIEL WOLTERBEEK GEB XXIII SEPTEMBER MDCCCII OVERL IV AUGUST MDCCCLXVI ROBERT DANIEL WOLTERBEEK GEB XXX MAART MDCCCI OVERL XXVII APRIL MDCCCLXXXIII MARIANE ANTOINETTE WOLTERBEEK GEB XXII NOVEM MDCCCXXXVIII OVERL XVIII APRIL MDCCCXCIX LOUISA JACOMB HOOD, ECHTGENOOTE VAN J.LEONARD WOLTERBEEK GEB XXX APRIL MDCCCXXXIV OVERL XIX MAART MCMV ANNA HENRIETTA WOLTERBEEK GEB I OCT MDCCCXXXIV OVERL XXVI AUG MCMV Mr JOAN LEONARD WOLTERBEEK GEB IX APRIL MDCCCXXI OVERL XXVII JUNI MCMXIII MARIA ELISABETH WOLTERBEEK GEB VI NOV MDCCCLXIX OVERL XXII JUNI MCMXXVI ECHTGENOOTE VAN J. WOLTERBEEK PETRONELLA ANNA HENRIETTE MARIA WOLTERBEEK GEB V FEBR MDCCCLXVIII OVERL XII JUNI MCMXLVI ECHTGENOOTE VAN C.F. FROWEIN DIRK JACOB WOLTERBEEK GEB VIII OCT MDCCCLXIX OVERL VII AUG MCML PATRICIA GERARDA MARTHE VERLINDEN GEB 7-11-1967 OVERL 10-11-1970 JOAN LEONARD WOLTERBEEK 12 JANUARI 1909 OOSTERBEEK 7 JANUARI 1973 UTRECHT ANNA H. DE VRIES- WOLTERBEEK GEB 3-11-1903 OVERL 7-8-1995</p>	<p>DE DOOD IS VERSLONDEN TOT OVERWINNING LIEFDE</p>
	<p style="text-align: center;">HET LIJDEN DEZER WERELD IS VOORBIJ</p>	

Naast Robert Daniël en zijn vrouw Henriëtta (1^e generatie) liggen drie van hun zes kinderen in het familiegraf begraven (2^e generatie). Van twee van hun andere kinderen liggen er nazaten in het graf, hetgeen voortvloeide uit een neef-nicht huwelijk Wolterbeek-Wolterbeek (3^e generatie). Twee van de kinderen van dit laatstgenoemde paar liggen in het familiegraf (4^e generatie), alsmede een tweetal leden van de 5^e en 6e generatie. In 1923 verkocht de familie Wolterbeek “Valkenburg” en vertrok uit Oosterbeek. Wat achterbleef was het familiegraf aan de Fangmanweg.

Het plantsoen bij het graf

In een bijlage bij zijn testament van 13 januari 1875 laat Robert Daniël nauwkeurig vastleggen hoe de grafstede met bijbehorend plantsoen onderhouden moet worden²⁾. In zijn eigen woorden: *“Ik verlang dat de volgende instructien met de meeste naauwgezetheid worden opgevolgd. De beplanting van het vermelde graf bestaat uit eene heg van Thuja Occidentalis Canadensis met drie Hulsten in de drie hoeken. Voor de heg bevindt zich een bed van Klimop, terwijl een ander bed van Klimop drie zijden van het Graf Monument omgeeft. Ik wens dat op de vier hoeken, of althans op de twee hoeken bij den ingang van het graf, zich een halfstam Witte Roos “Aimée Vibert” bevindt. Blijkt het nogtans dat stamrozen, in het midden van Klimop geplant, niet goed groeijen, dan is het beter dit op te geven. De Heg moet altoos goed in order en de twee bedden van klimop voortdurend kort gehouden worden. Vooral moet men zorgen dat het Graf Monument nimmer door Klimop begroeid worde. In de beplanting mag nooit eenige verandering gemaakt worden. Sterven er boomen of stamrozen, of worden die alte oud, dan moeten ze door anderen van de zelfde soort vervangen worden.”* Daarnaast stelt hij ook financiën ter beschikking voor het onderhoud van het graf en geeft hij in detail aan wie welke taken moet uitvoeren.

De grafsteen

Uit alles blijkt dat Robert Daniël Wolterbeek en zijn vrouw Henriëtta godvruchtige mensen waren. De vader van Robert Daniël was evangelisch predikant en bij de begrafenis van Henriëtta Meijer, die lutheraans was gedoopt, werd het woord gevoerd door een drietal dominees. Hun geloofsbeleving komt ook naar voren uit de duidelijk bijbels geïnspireerde teksten die op en rondom het grafmonument zijn aangebracht. De tekst bovenop de grafsteen spreekt de verwachting uit van een hereniging van de familieleden na de dood. Vanaf de aan de oostelijk gelegen voorzijde van het graf (waar zich ook de ingang naar de grafkelder bevindt) met de klok mee gaande, getuigen de teksten aan de zijkant van het monument van geloof, hoop en liefde. Op de grafsteen staan onder het Christus-symbool in volgorde van overlijden de namen van de alhier begraven leden van de familie Wolterbeek, inclusief hun geboorte- en sterfdatum. Van het laatst bijgezette familielid is een plaquette aangebracht aan de westelijk gelegen achterzijde van het graf. Al een maand na het overlijden van zijn vrouw geeft Robert Daniël de opdracht om de grafstede aan te leggen. Op 19 december 1866 kan de aannemer trots melden dat de grafsteen, met een gewicht van 5000 pond, gehaald met drie paarden, in Arnhem is gearriveerd en de volgende dag richting Oosterbeek zal komen.

De eerste generatie

Robert Daniël Wolterbeek (30 maart 1801- 27 april 1883) was de oudste zoon van dominee Johannes Lenart Wolterbeek en diens tweede vrouw Elisabeth Maria Crommelin. Hij was vernoemd naar zijn grootvader aan moederszijde, Robert Daniël Crommelin, die stamde uit een patriciërs geslacht dat oorspronkelijk uit Vlaanderen afkomstig was. Robert Daniël

Wolterbeek³⁾ werd uiteindelijk chef van de handelsfirma Daniël Crommelin & Zoonen, maar na onenigheid met zijn medefirmant (tevens neef en zwager) Claude Daniël Crommelin werd dit bedrijf ontbonden. Hij is echter vooral bekend geworden als directeur (1858-1868) en later commissaris (1872-1882) van de Nederlandsche Bank. Alles wijst er echter op dat hij en zijn gezin steeds meer tijd doorbrachten in Oosterbeek. Zo was Robert Daniël aanvankelijk lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland, maar later van die van Gelderland. Het huis aan de Keizersgracht heeft hij echter altijd aangehouden. Waarom hij in 1845 zijn oog had laten vallen op Oosterbeek om er zijn zomerverblijf te bouwen, is onbekend. Mogelijk heeft daarbij meegespeeld dat zijn halfbroer Dirk Jacob Wolterbeek van 1820 tot 1827 als predikant verbonden was aan de Oude Kerk in Oosterbeek (zie nawoord). Het blijft echter gissen of Robert Daniël in die periode ooit Oosterbeek heeft bezocht.

Robert Daniël Wolterbeek (links) en Henriëtta Maria Anna Meijer (rechts), geschilderd door Charles Hodges (rond 1830). In het midden een anonieme litho van “Valkenburg” uit de 19^e eeuw.

Henriëtta Maria Anna Meijer (23 september 1802- 4 augustus 1866) was een dochter van Johan Christian Meijer en diens tweede vrouw Margaretha Johanna Rijsendaal. Vader Johan Christian, die onder meer eigenaar was van de buitenplaats “Valkenburg” in Heemstede, overleed echter al toen Henriëtta nauwelijks 7 jaar oud was. De kans is groot dat Henriëtta Robert Daniël op familiefestjes tegen het lijf is gelopen, want een halfbroer van Robert Daniël was getrouwd met een halfzus van Henriëtta. Halfbroers en halfzussen waren in die tijd een vaak voorkomend verschijnsel, omdat veel mannen hertrouwden nadat hun eerdere vrouw in het kraambed was overleden. Henriëtta schreef tijdens haar leven stichtelijke gedichten, die meestal een van de kinderen tot onderwerp hadden. Na haar dood laat Robert Daniël, ter herinnering aan zijn “*zoo innig geliefde Echtgenoot*”, een aantal van deze gedichten bundelen, tezamen met de preken die bij haar begrafenis zijn uitgesproken. Van dit boekje, getiteld “Herinneringen aan wijlen vrouwe Henriëtta Marie Anna Meijer, echtgenoot van Robert Daniël Wolterbeek”, laat hij vijftig exemplaren drukken ten behoeve van hun kinderen en kleinkinderen⁴⁾.

De tweede generatie

Robert Daniël en zijn vrouw Henriëtta kregen zes kinderen, allen geboren te Amsterdam. De oudste dochter Margo (Margaretha Johanna Christina; 1829) woonde ver weg na haar huwelijk met een Pruisische majoor⁵⁾. De andere vijf kinderen hebben een belangrijke rol

gespeeld in de geschiedenis van “Valkenburg”. In het familiegraf liggen Joan Leonard (1831), Anna Henriëtta (1834) en Marianne Antoinette (1838) begraven, terwijl van de andere zonen Willem Pieter (1832) en Dirk Jacob (1836) kinderen in het graf liggen.

Tweede generatie Wolterbeek in het familiegraf: van links naar rechts Joan Leonard Wolterbeek, Louisa Jacomb Hood, Anna Henriëtta Wolterbeek en Mariane Antoinette Wolterbeek

Mr. Joan Leonard Wolterbeek (9 april 1831- 27 juni 1913) was jurist en promoveerde in 1854 cum laude aan de Rijksuniversiteit Utrecht op een proefschrift, getiteld: “Proeve eener geschiedenis van de scheepvaartwetgeving op den Rhijn (De Rheni navigatione)”. Vervolgens werkte hij als advocaat en procureur in Amsterdam, waar hij tevens als plaatsvervangend kantonrechter optrad. Vanaf 1883 was hij directeur van de Levensverzekeringsmaatschappij “De Nederlanden”. Bij de dood van zijn vader Robert Daniël erfde hij het huis aan de Keizersgracht. Als “Oom Leo” kwam hij vaak op “Valkenburg” en staat op veel familiefoto’s uit de beginjaren van de 20e eeuw. Als laatste van zijn generatie overleed hij in 1913 in Den Haag.

Louisa Jacomb Hood (30 april 1834- 19 maart 1905) was de vrouw van Joan Leonard. Zij was geboren in het Engelse Cheltenham (nabij Gloucester). Het stel huwde in 1867 in Lee, in het graafschap Kent. Zij kregen één kind, zoon Robert Leonard (1869), die gezien de vele foto’s regelmatig op Valkenburg vertoefde. Louisa stierf in 1905 in Den Haag, waarna zij in het familiegraf van de Wolterbeeks werd bijgezet.

Anna Henriëtta Wolterbeek (1 oktober 1834- 26 augustus 1905) is met name bekend geworden als schilderes van landschappen, stillevens en bloemen, waarbij zij vooral gebruik maakte van olieverf. Zij schilderde onder meer Braziliaanse landschappen en papegaaien in de jungle, maar zeer waarschijnlijk was dit niet gebaseerd op eigen ervaring. Zij was een leerling van Barend Wijnveld en ontving in haar atelier op “Valkenburg” diverse Oosterbeekse collega-schilders waaronder Maria Bilders-van Bosse. Zij werd eigenares van “Valkenburg” na de dood van Robert Daniël in 1883 en bleef dit tot haar eigen overlijden in 1905. Zij was ongehuwd, maar had wel de verantwoording voor de opvoeding van de twee kinderen van haar omgekomen broer Dirk Jacob (zie derde generatie).

Mariane Antoinette Wolterbeek (22 november 1838- 18 april 1899) was de jongste van de zes kinderen. Zij was eigenares van Villa Maris, een pension voor vrouwen en kinderen aan het

zuidstrand van Zandvoort, waar zij onder meer kinderen opving van de Amsterdamse Vereeniging voor Gezondheids- en Vacantie-kolonies. Tevens was zij van 1871-1882 directrice van het ernaast gelegen Badhuis voor Minvermogenenden. Zij was ongehuwd, en overleed al op relatief jonge leeftijd, volgens de overlijdens-advertentie “na een langdurig en smartelijk lijden”.

De derde generatie

De derde generatie Wolterbeek had haar wortels niet in Oosterbeek, maar eerder in Bloemendaal en het voormalig Nederlands Indië. Dirk Jacob, de jongste zoon van Robert Daniël, was na het afronden van zijn studie Rechten naar Indië vertrokken, om daar als gouvernementssecretaris te gaan werken. Daarnaast was hij beheerder van een suikerfabriek op de plantage Kalimaro in het Javaanse Cheribon. In die periode kreeg hij twee kinderen bij een inlandse vrouw, Djasmina geheten. Deze beide kinderen, Ans (1868) en Jaap (1869), liet hij overigens wel voor de Nederlandse wet erkennen. In 1870 kwam Dirk Jacob plotseling om het leven; volgens het overlijdensbericht van zijn vader na een aanval van jicht, maar volgens andere bronnen werd hij door inlanders neergeschoten. Rond 1875 besloot Robert Daniël om de beide kinderen over te brengen naar Nederland en ze op “Valkenburg” onder de hoede van hun tante Anna Henriëtta op te voeden. Wat er met Djasmina is gebeurd, vertelt het verhaal niet, maar toen Jaap zich in 1890 moest melden voor zijn militaire dienstplicht, gaf hij op dat zijn beide ouders overleden waren.

Eenmaal in Nederland maken de kleine Ans en Jaap kennis met de andere leden van de familie Wolterbeek, waaronder oom Willem Pieter Wolterbeek uit Bloemendaal, diens vrouw Maria en hun zes kinderen. Vele jaren later zou Jaap met Li, een van de dochters van Willem Pieter, trouwen. Of bij dit neef-nicht huwelijk behalve persoonlijke gevoelens ook andere belangen een rol hebben gespeeld, blijft een kwestie van gissen, maar duidelijk is wel dat hierdoor de toekomst van “Valkenburg” als basis van de Wolterbeeks was verzekerd. En zo werd de familie Wolterbeek-Wolterbeek de hoofdbewoner van “Valkenburg” in de periode 1905- 1923.

Derde generatie Wolterbeek in het familiegraf; van links naar rechts Maria Elisabeth (Li) Wolterbeek, Dirk Jacob (Jaap) Wolterbeek en Petronella Anna Henriette Maria (Ans) Wolterbeek, echtgenote van Carl Frederik Frowein.

Maria Elisabeth (Li) Wolterbeek (6 november 1869- 22 juni 1926) was de op een na jongste dochter van Willem Pieter Wolterbeek (1832) en diens vrouw Maria Elisabeth van Marken (1838). Willem Pieter had zich na zijn studie Rechten gevestigd als gasfabrikant, een booming business in die dagen. Op vele plaatsen in het land zette hij samen met diverse vennoten gasfabrieken op. Maar ook in Oosterbeek heeft hij zijn sporen nagelaten, want in 1866 kocht hij de villa “Schoonoord” aan de Utrechtseweg en vormde het om tot een hotel garni. Voordat dit echter als zodanig in gebruik genomen kon worden, kwam Willem Pieter in financiële problemen en moest hij “Schoonoord” weer verkopen⁶). Dat Willem Pieter de mogelijkheden goed had ingeschat, blijkt echter wel uit het feit dat “Schoonoord” tot de Tweede Wereldoorlog zijn functie als hotel heeft behouden. Maria van Marken kwam ook uit een industriële familie, want haar broer Jacob Cornelis (Jacques) van Marken was de oprichter van de Nederlandsche Gist- & Spiritusfabriek in Delft. Willem Pieter woonde met zijn gezin achtereenvolgens in Amsterdam, Haarlem, Middelburg en Bloemendaal. Zij hadden zes kinderen, te weten Daan (1860), Jaap (1863), Jet (1865), Ada (1867), Li (1869) en Anna (1871). Oudste zoon Daan was al op jonge leeftijd naar de USA vertrokken, maar de andere vijf kinderen waren regelmatig te gast op “Valkenburg”. Li moet haar neef Jaap dus al van jongsaf gekend hebben. Volgens de toenmalige wetgeving mochten zij als neef en nicht niet trouwen voor hun dertigste. Het huwelijk vond plaats op 13 december 1900 en samen kregen zij vier kinderen (zie vierde generatie). Na de verkoop van “Valkenburg” in 1923 verhuisde de familie naar Doetinchem, waar Li drie jaar later op 56-jarige leeftijd overleed.

Dirk Jacob (Jaap) Wolterbeek (8 oktober 1869- 7 augustus 1950) stond in de familie bekend als de “zwarte Jaap”, dit om hem te onderscheiden van zijn neef, die de “witte Jaap” genoemd werd. Het leven van Jaap Wolterbeek laat zich lezen als een roman. Geboren in de dessa, opgevoed in het koude Nederland waar hij op school gepest werd vanwege zijn donkere huidskleur, maar uiteindelijk afgestudeerd als econoom aan de Universiteit van Amsterdam en na het overlijden van zijn tante Anna Henriëta eigenaar van het grote landgoed “Valkenburg”. Maar vervolgens ook degene die symbool staat voor de teloorgang van de familie Wolterbeek als invloedrijke patriciërs-familie. Immers, de tijden veranderden snel en het werd steeds moeilijker om landgoederen zoals “Valkenburg” met zijn vele personeel te onderhouden. Daarnaast had Jaap geen regulier inkomen uit werk. Ondanks verkoop van omliggend onroerend goed, kreeg Jaap steeds grotere financiële problemen en in 1923 was hij gedwongen om “Valkenburg” te verkopen. Jaap koopt in plaats daarvan een kasteel in Weert, maar al snel wordt hij failliet verklaard. Met steun van de familie gaan zij in Doetinchem wonen, waar Li echter al snel komt te overlijden. Daarna heeft Jaap nog op diverse plaatsen in Nederland gewoond, meestal in de nabijheid van zijn kinderen, tot hij op 80-jarige leeftijd overleed in Laren.

Petronella Anna Henriette Maria (Ans) Wolterbeek (5 februari 1868- 12 juni 1946) was, net als haar jongere broer Jaap, al op jonge leeftijd naar Nederland gekomen. Zij zou haar Indische roots echter nooit verloochenen. Na haar huwelijk in 1892 met de expediteur Carl Frederik Frowein gingen zij in Heelsum wonen op een landgoed aan de Bennekomseweg, dat naar de suikerfabriek van haar vader “Kalimaro” werd genoemd. Deze niet meer bestaande villa lag op het terrein waar zich nu hotel “Klein Zwitserland” en het villapark “Wilhelmina” bevinden. Ter herinnering aan het landgoed en het echtpaar Frowein-Wolterbeek is onlangs het Kalimaropad, een fietsroute in Heelsum, geopend. Het echtpaar kreeg twee zoons en twee dochters, waarvan de oudste naar haar grootmoeder Djasmina werd vernoemd. Ook was Ans jarenlang actief als secretaresse van de kunstenaarvereniging Pictura Veluvenensis. In 1905 verkochten Carl en Ans het landgoed Kalimaro en gingen zij in de villa Solbakken aan de Utrechtseweg in Heelsum wonen. Carl Frowein stierf al in 1921, waarna Ans het huis in

Heelsum verkocht en naar Rhenen verhuisde. De laatste jaren woonde zij in Zelhem, waar zij op 78 jarige leeftijd overleed⁷⁾.

De vierde, vijfde en zesde generatie

Alle latere generatie Wolterbeeks in het familiegraf stammen af van het echtpaar Wolterbeek-Wolterbeek. Jaap en Li kregen vier kinderen, die allen op “Valkenburg” zijn geboren. Op onderstaande foto van rond 1912 staan van links naar rechts Anna Henriëtta (1903), Dirk Jacob (1905), Joan Leonard (1909) en Maria Elisabeth (1902).

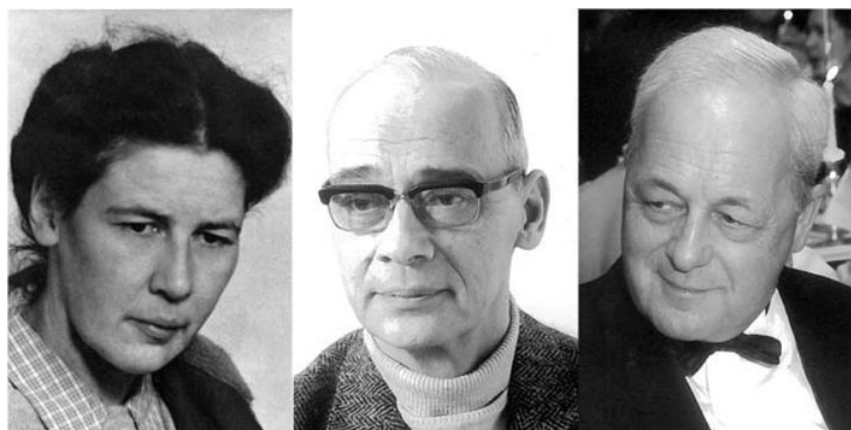

Toen Jaap failliet ging, werden de kinderen bij familie ondergebracht om een verdere opleiding te volgen. Alleen de minderjarige Joan Leonard (Leo) ging met zijn ouders mee naar Doetinchem. Oudste dochter Maria Elisabeth (Lieke) heeft een groot deel van haar leven in Nederlands Indië gewoond. Na de oorlog kreeg zij door Prins Bernhard het Kruis van Verdienste omgehangen. Zoon Dirk Jacob (Jaap) emigreerde al op jonge leeftijd naar Canada. De beide andere kinderen, Anna Henriëtta en Joan Leonard, liggen in het familiegraf begraven (4^e generatie). Daarnaast liggen in het familiegraf Marc Wolterbeek (5^e generatie), de oudste zoon van Joan Leonard, en Patricia Verlinden (6^e generatie), een kleindochter van Joan Leonard.

Anna Henriëtta Wolterbeek (21 november 1903- 7 augustus 1995) heeft lange tijd in de verpleging gewerkt. Zij huwde in 1931 met de commissionaire Lambertus de Vries. Zij ligt in het familiegraf onder de naam Anna H. de Vries- Wolterbeek.

Joan Leonard (Leo) Wolterbeek (12 januari 1909- 7 januari 1973) had een opleiding als ingenieur gevolgd. Hij huwde in 1936 met Mary Evelyn Chapman de Haan en is in 1973 in

Utrecht overleden. Hij is de vader van Marc Wolterbeek en de grootvader van Patricia Verlinden.

Vierde en vijfde generatie Wolterbeek in het familiegraf; van links naar rechts Anna Henriëtta Wolterbeek, Joan Leonard (Leo) Wolterbeek en diens zoon Marc Wolterbeek.

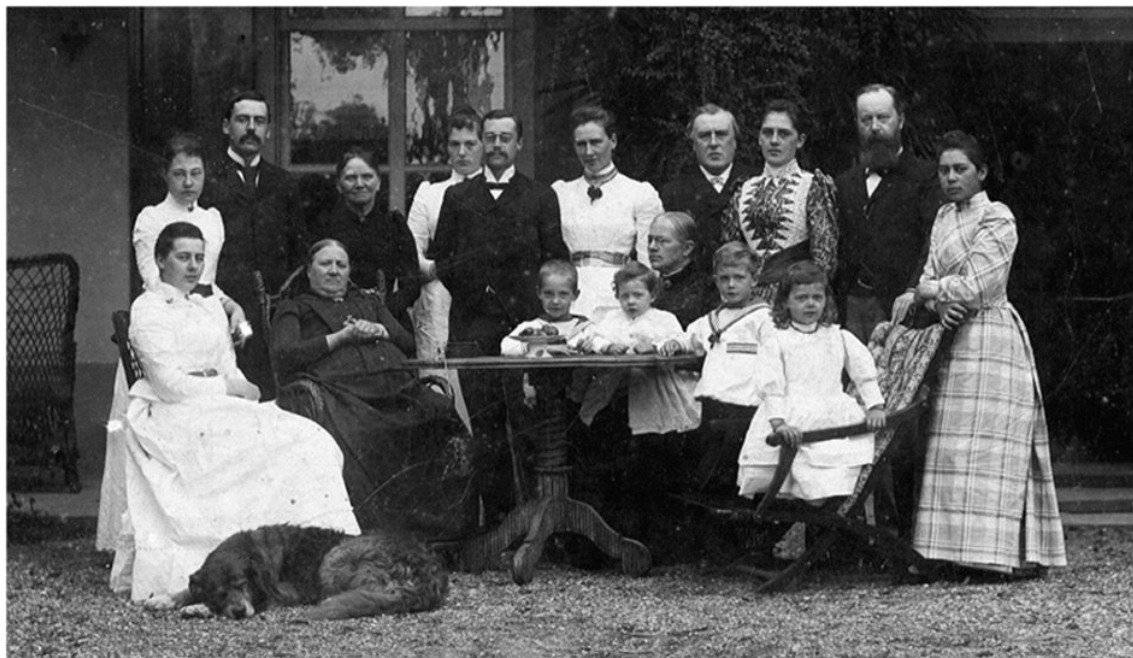
Marc Wolterbeek (28 november 1936- 27 december 1999) was de oudste zoon van Leo Wolterbeek. Hij werkte als project-ontwikkelaar in Zuid-Limburg. Zijn grootste hobby was paardrijden. Hij overleed onverwachts in Duitsland nadat hij tijdens een jachtpartij onwel was geworden. Marc was samen met zijn zwager Hans Verlinden bestuurslid van de “Stichting Graf Wolterbeek”. Deze stichting is in 1959 opgericht om het onderhoud van het familiegraf financieel mogelijk te maken. In 2007 is het grafmonument overgedragen aan de gemeente Renkum en vervolgens gerestaureerd.

Patricia Gerarda Märthe Verlinden (7 november 1967- 10 november 1970) was een dochter van Märthe Wolterbeek (zus van Marc Wolterbeek) en haar man Hans Verlinden. Patricia overleed in Arnhem kort na haar derde verjaardag aan een longontsteking. Op verzoek van de ouders is geen foto van Patricia opgenomen.

Familiefeesten op Valkenburg

Er zijn veel foto's van familie-bijeenkomsten op Valkenburg, met name uit de periode dat Anna Henriëtta er de scepter zwaaide (1883-1905). Op een van de meest interessante foto's, genomen in 1891, poseert een deel van de familie Wolterbeek met aanhang voor het huis. Geheel links zit Maria Elisabeth (Li), dochter van Willem Pieter, die later met haar man en neef Jaap huize “Valkenburg” zou bewonen (graf; 3^e generatie). Daarnaast zit Anna Henriëtta, de schilderes, die op dat ogenblik de hoofdbewoonster van “Valkenburg” was (graf; 2^e generatie) en geheel rechts staat de in Nederlands Indië geboren Ans Wolterbeek, die een jaar later met Carl Frowein zou trouwen (graf; 3^e generatie). De overige personen zijn ouders, broers, zussen, zwagers en schoonzussen van Li Wolterbeek. Staand links eerst Jaap Wolterbeek (“witte Jaap”) met rechts van hem zijn vrouw Nel van Eeghen, en links een onbekende vrouw aangeduid met mademoiselle. Vervolgens Anna Wolterbeek die later met Johannes Bienfait zou trouwen, Ada Wolterbeek met rechts haar man Wopko Cnoop

Koopmans, vader Willem Pieter Wolterbeek met zittend voor hem zijn vrouw Maria van Marken, en Jet Wolterbeek met haar man Johan de Vries⁸⁾.

Nawoord

Naast de Wolterbeeks in het familiegraf liggen er ook Wolterbeeks uit een zijlijn in Oosterbeek begraven. Zoals vermeld, was een halfbroer van Robert Daniël van 1820 tot 1827 als predikant verbonden aan de Oude Kerk in Oosterbeek. Deze Dirk Jacob Wolterbeek trouwde in 1821 met Christina Elisabeth Hoogland. Zij overleed echter al in 1824 en ligt begraven bij de Oude Kerk. Dirk Jacob, ondertussen tot predikant beroepen in Alkmaar, hertrouwde in 1832 met Clara Susanna Elias. Zij kregen drie kinderen, waarvan de jongste dochter Clara Anna Elisabeth Wolterbeek (1836) in 1868 trouwde met Leendert Fangman. Het stel woonde eerst in Culemborg, waar zij een dochter kregen. In 1870 vestigde Leendert Fangman zich als geneesheer in Oosterbeek en kocht daarvoor de villa in Bato's wijk, die later dienst zou doen als gemeentehuis. Clara Wolterbeek heeft maar vijf jaar in Oosterbeek gewoond, want zij overleed al in 1875, waarna Leendert Fangman hertrouwde met Christina Telders. Clara Wolterbeek ligt begraven in het graf van de familie Fangman, op de Algemene Begraafplaats aan de toenmalige Kerkhofweg, die later naar haar man Fangmanweg zou worden genoemd.

Joop van Zoelen

jovazo@wxs.nl

Februari 2013

Voetnoten en verwijzingen

1. “De Oude Herbergh” op de hoek van de Utrechtseweg en de Valkenburglaan.
2. “Verdere voorschriften betreffende het graf te Oosterbeek”. Bijlage bij het testament van Robert Daniël Wolterbeek, Amsterdam 13 januari 1875
3. Robert Daniël Wolterbeek ondertekende zijn testament met R. Daniël Wolterbeek en zijn oudste zoon Joan Leonard gebruikte Daniëlszoon als patroniem. Aangenomen mag dan ook worden dat zijn roepnaam Daniël was.
4. Een exemplaar is aanwezig in de bibliotheek van het Rijksmuseum te Amsterdam.
5. Zij huwde in 1858 met Freiherr Aloys Ferdinand Wilhelm von Wickler, en overleed al op 33-jarige leeftijd in Breslau (huidige Wrocław in Polen).
6. Schoonoord: van boerenhoeve tot grand hotel (A. Martin en J. van Zoelen), Schoutambt en Heerlijkheid, jaargang 24, nummer 4 (2010) pp 25-40
7. Zie ook: Het verdwenen landgoed Kalimaro (Tini Wijnstekers), Schoutambt en Heerlijkheid, jaargang 14, nummer 3 (2000) pp 81-84
8. Mijn dank gaat uit naar een ieder die materiaal heeft aangeleverd voor het tot stand komen van dit artikel, met name Anneke Martin, Gert Jan van Rhijn, Wera ter Veld- de Vries en Araminthe Blijlevens-Wolterbeek.